

SZEGEDI

ÜNNEPI
HETEK

Kodály: Háry János. Bemutató a Dóm téren, este 3 órakor.

Művészet és otthon. Képző- és iparművészeti bemutató a Gulácsy Lajos teremben, augusztus 19-ig.

IV. Művelődésmélti Nyári Egyetem előadásai az MTA Biológiai Központjában, délelőtt 9 órától.

XVI. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában, augusztus 24-ig.

Fotóklubok XI. Szegedi Szalonja a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

Kohán György Kossuth-díjas festőművész kiállítása a November 7. Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

Vigh Tamás szobrászművész kiállítása a Közművelődési Palota kupolacsarnokában, augusztus 10-ig.

Sajtótörténeti kiállítás a Somogyi-könyvtárban, augusztus 20-ig.

Szép magyar könyv '74. kiállítás a Technika Házában, augusztus 24-ig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai, Röplabda Kupa a Kisstadionban, augusztus 10-ig.

A képzelet játéka

Először rendez a szabadtéren Giricz Máttyás

„Mielőtt bármilyen rendezői ajánlatra igent vagy nemet mondasz, menj haza, és olvasd el újra a darabot. Erre tanított egykori mesterem, és erre gondoltam, amikor felkértek a Háry János szabadtéren rendezésére” — kezdte a beszélgetést Giricz Máttyás, a Szegedi Nemzeti Színház igazgatója, a szabadtéren-Háry rendezője. A mai bemutató első szabadtéren rendezése, s mint elmondta, nem kis fejtörést, gondot jelentett számára a stúdióbeli és kőszínházi produkciók után átállni a Dóm tér hatalmas színpadára.

Minden darab újabb és újabb színpadra állítása, minden újabb rendezés, új szereplő — új vonásokkal, új színekkel gazdagítja a művet. Az alkotók hozzátesszük az eddigi bemutatók tapasztalataihoz, tanulságaihoz saját véleményüket, gondolataikat. Az ideai szegedi Háry ebből a nézőpontból is több meglepetést tartogat. Giricz Máttyás először rendezi a darabot. Szalatsy István először vezényli, a címszereplő, Bessenyei Ferenc pedig először játssza.

— Milyen sajátos vonások jellemzik rendezői alapállását?

— Véleményem szerint a Háry János egy kis nép önmagáról véleményét mondó, önmagáról valló, önironikus műve. A nemzeti önjellemzés, önvizsgálat egyik remek alkotása. A kis népek, így a magyar nép is, hosszú történelme folyamán mindig arról álmodott, mi lenne, ha egyszer nagyváros lehetne... Am, miközben a nagyabonyi kocma pipafüstös falai között, a borospoharak mellett, nagy tettekről ábrándoznak, egy-egy boldog órára nagyok képzelik magukat, mindig hitet tesznek Nagyabonyra, a haza, a szülőföld mellett. Az álmodozó Háryt szeretném színpadra állítani. Azt a borosflaskó mellett nagyot mondó embert, akit nem azért várnak esténként a kocmasztal mellett cimborái, hogy megnevetesse őket, hogy tréfálkozzék, hanem hogy kifalált történeteivel egy estére nagyváros tegye őket, ezt a maroknyi népet. S ami a darabnak a legizgalmasabb, a legértelmesebb érdeme és legnagyobb értéke — mindezt önironikusan teszi.

— Ezek szerint két, élesen elkülönülő színtere van a darabnak. A nagyabonyi kocma — a keretjáték színhelye — valóságos falai közötti világ, és az álmodozások színterei...

— Igen. Az előbbiekből következően Háry János nem világot járt hős vitéz a mi színpadunkon, hanem a többieknél nagyobb fantáziával megálmodott nagyabonyi álmodozó. Korlátaiból, bumfordi kedves, tisztán-igaz népi szemléletéből következik, hogy obszitos történeteiben sem tud elszakadni legszű-

kebb környezetétől, az általa ismert világtól, Nagyabonytól, és a falu figuráitól. Ezért lesznek hát a nézők számára ismerősek a Burg szereplői, azoknak hanghordozásai, gesztusai, ezért is-

merünk majd Krucifix generálisban a falusi kocsmárosra, Ferenc császárban a bíróra, Ebelsztin báró gúnyjában pedig a diák alakjára. Háry képzeletében a világ nem is lehet más, mint az óriásivá nőtt Nagyabony. Ennek a gondolatnak jegyében készült a díszlet és jelmez, ennek szellemében toborzódott a színészi gárda, fogant a játék stílusa. Természetesen nem feledkezhetünk meg arról, hogy daljátékokat játszunk, nem akarjuk csorbítani Kodály Zoltán líraiain fájdalmas hangú, gyönyörű muzsikáját. Hiszen a Háry János elsősorban zenei alkotás. A muzsikára fűtünk fel a történetet, a drámai magot. A mű újraértékelése nem prózaírást jelent, nem a zene elvetését, hanem a műben levő drámai érték előbányászását. A zenéhez szeretnénk felemelni a műben levő kedves, szellemes és gondolatokban gazdag drámai szálát: *naggyá lenni egy estére, boldognak hinni magunkat, de elszakíthatatlanul ebben a földben gyökerezve, a nagyabonyi két torony tövében.*

Tandi Lajos

Visszatér a szabadtéren Háry János

A hétvége slágere Kodály Zoltán daljátékának bemutatója a szabadtéren játékokon: a ma esti bemutatót követően, holnap, vasárnap, és még két ízben kerül közönség elé. A mű nem számít újdonságnak a szabadtéren, már a háború előtt, a 30-as években is játszották, s a fölújított Játékokon, az 1962-es zajos sikerű előadások óta három évad műsorán is szerepelt Lukács Miklós vezényletével, Szinetár Miklós rendezésében. Idei bemutatója „csak” annyiban különbözik a korábbiaktól, hogy a rendező Giricz Máttyás, aki először tervez szabad téren, a karmester Szalatsy István, aki szintén nem vezényelte még a mű színpadi eredetijét, Melis György örökségét Bessenyei Ferenc vette át a címszerepben, sőt először lesz itt Őrse Háry Erzsébet, jóllehet ebben a szerepében többször föllépett az Opera-

házban, s rendszeres vendégművésze a szegedi játékoknak is.

A ma esti premier elődelutánján sajtótájékoztatót tartottak tegnap a szabadtéren Klauzál téri irodájában Giricz Máttyás, Szalatsy István, Háry Erzsébet és Bessenyei Ferenc részvételével. Horváth Mihály ügyvezető igazgató elmondta, az ideai előadásokat 35 ezer néző látta eddig, s a jelekből ítélhetően sokan lesznek a hátralevő hét előadásban, amikor négyszer megy a Háry és háromszor Ibsen drámája, a Peer Gynt. A ma esti bemutató tervezői, szereplői a művel kapcsolatos élményeiket elevenítették föl a sajtótájékoztatón, melyről fölvételt készített a televízió Zenei figyelője is.

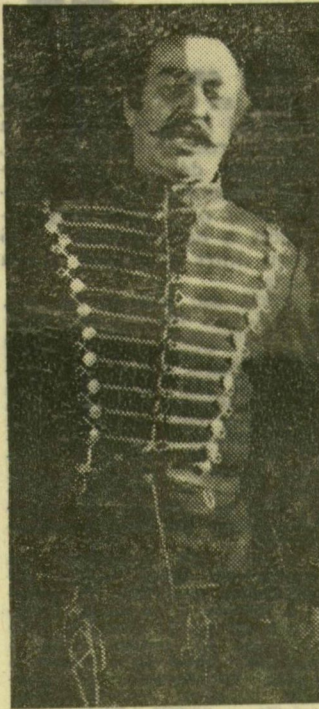
Kovácsból óbester

Bessenyei Ferenc két nyári címszerepe

Az ideai nyári színházi évad egyik különlegessége volt az egri szabadtéren játékok premierje. A színházi épülettel büszkélkedő, de állandó társulatot nélkülöző város az egri vár legendás, történelmi környezetében adott otthont egy új kezdeményezésnek. A várudvar ácsolt színpadán a magyar színháztörténet őskorának jellegzetes iskoladrámája, Szentés Reginald csíksomlyói szerzetes komédiája, az *András Kovács királysága* került közönség elé. Az előadás címszereplője, *Bessenyei Ferenc*, az elmúlt hetekben-napokban ingajáratban autózott Eger és Szeged között. Ugyanis a legrégebbi szabadtéren, a szegedi játékokra visszatért az idén, s itt is címszerepben láthatjuk. Ő lesz „Vitéz Joannes Háry, az angyalát!”

A színház sarkánál, az énekpróba előtt, két Zsigulinnak dölve készül az interjú. „Lábon eladva” — ahogy tréfásan megjegyezte.

— Az egri várban az idén új és értékes játéksorozat indult — fordítja komolyra a szót. — Szentés Reginald darabja a magyar színházművészet jeles alkotása. A bemutatás ténye annál jelentősebb, mert vallom, hogy mai magyar színházművészet nem létezhet régi és új magyar színművek nélkül. Minden egyes felfedezett vagy megszületett magyar dráma bemutatása nemzeti kötelességünk. *Ahol csak lehet, fel kell tártani, be kell mutatni a magyar drámairodalom darabjait* — legyenek bár gyengébbek, erőtlenebbek —, *működtetni kell a bennük levő szellemi és erkölcsi energiákat.* Az egri bemutatót megelőző több éves munka, a sok-sok fáradozás nem vesztett kárba. Bebizonyosodott, hogy a közönség várja, érti és szívesen fogadja a ma-

rettegésemet sem merem elmondani! Szerencsére Háry Erzsébet itt van mellettem, segít, fogja a kezem. Természetesen, hogy minden újabb rendezés, újabb előadás sajátos, egyéni színekkel, elemekkel, élményekkel gazdagítja a művet. A lényeg, az alapvető művészi üzenet azonban változatlan: *bájos, tiszta, igazi népi játékot állítunk színpadra, ahol a gondolatától elválaszthatatlan a nagyszerű zene.* Szeretnénk a szövegek anyagát is előtérbe állítani, a műben rejlt színpadi lehetőségeket feltárni. Hiszünk, hogy a zene és a drámai mag egyenrangúak, összetartoznak, közösen teremtik meg a daljáték kedélyességét, tiszta népi szemléletét, líráját, humort.

— Van-e hasonlóság, kapcsolatot András Kovács alakja és Háry János figurája között?

— Kétségkívül fellelhetők a hasonlatosságok, kapcsolatok. Mindkettő népi figura, a nép kedélyes valóságismeretét, bizakodó hangulatát, bájt és humorát testesíti meg, s mindketten, mint képzelet teremtette mesealakok, a magyar nép áhitott érzelmeit nagyítják föl, álmait képviselik. Ehhez még hozzájárul az a többlet, hogy mindkettőjüket szabadtéren keltettem életre, olyan közegben, ahol nagyon jól érzem magam. Szabad téren, nagy számú közönség előtt úgy érzi magát a színész, mint a színpadok ősi korában, a színház bölcsőjénél. Csodálatos egyszerű öt-hat-éves ember előtt játszani, olyanok előtt megcsillantani a színház varázsát, akik tán először ülnek négyzemközt a színpaddal, először érzik azt a különös erőteret, ami színpad és nézőtér között létrejöhét. *Vetük, értük, és mellettük vagyunk mi, színészek, akik a játékot, a színpadi szepet, a művészi igaz üzenetet igénylő milliók szolgálatában állunk.*

A két Zsiguli elindult, énekpróba hívják Háryt, pontot tettünk a „lábon eladott” interjú végére.

T. E.

Önmaguk

Nevüket hiába keresnek a címlapon, pedig évek óta a szabadtéren játékok visszatéró szereplői. Láthattuk őket a *Faustban*, az *Aidában*, a *Hunyadi Lászlóban*, a *Cigánybáróban*, a *János vitézben* és a *Háry Jánosban*, egyszerrel mindenütt, ahol a színpadon is felcsendül a zene. Jelmezük változhat, de mindannyiszor önmagukat játsszák.

Könnyű kitalálni, a Hódmezővásárhelyi Honvéd Helyőrség zenekaráról van szó. A húsz esztendővel ezelőtt alakult együttes huszonnégy zenésze — Hegyes György őrnagy vezetésével — most néhány estére osztrák egyenruhát ölt. Harsogó, pattogó bevonulási indulójukra nyomban csatarendbe áll — nem az osztrák — a magyar sereg.

A hódmezővásárhelyi zenészeket bizonyára sok kis-katonára irigylő. Évente általában tízezer kilométer utaznak, közel 150 nyilvános szerepléssel, több tucat rádiófelvétellel dicsekedhetnek. Rendszeresen hallhatjuk őket a Széchenyi téren — legközelebb vasárnap délelőtt. A csongrádi napoknak is évek óta vendégei.

E. Zs.

